

A Spartacus TE. "Lóczy Lajos" Barlangkutató Csoport 1977. évi jelentése

Csoportunkat az év elején újjászerveztük. Ez ad magyarázatot arra, hogy nem az 1976. október 4-én beadott munkatervünket teljesítettük, mivel létszámunk és lehetőségeink kibővültek, anyagi helyzetünk javult.

Az 1977-es évet terepgyakorlatokkal, turákkal kezdtük. Célunk: az új csoport összezokottságának, kondíciójának javítása volt.

Tavasszal a Naszály-hegy és barlangjainak vizsgálatát kezdtük el. Tervünk az volt, hogy az előzetes terepbejárások során megismert helyekre kutatási engedélyt kérünk és feldolgozzuk a környékről eddig megjelent irodalmat.

1977. évi tábor: Lator-vizfő

Ideai nyári táborunkat a Bükk-hegységben /Déli-Bükk/ tartottuk. Munkánk a Lator-vizfőtől Ny-ra Szárhegyig, onnan É-ra Miklós-Lugáig, majd onnan vissza Lator-vizfőig terjedő terület vizsgálata és a területen belül lévő Szeles-barlang feltárása volt. Tervezett feladatainkat sikerrel megoldottuk, bár a tervezett pontos térképek helyett csak vázlatokat készítettünk.

Összes teljesítményünk a Szeles-barlangban 2,5 m előrehaladás, 2 m³ anyag felszínre való eltávolításával. A környék vizsgálatában a területen található kőzetek begyűjtése, meghatározása, hidrológiai, barlangi megfigyelések, a Szeles-barlang és a Léposós-barlang vázlatos felmérése, előbbi szpeleográfiai terepnaplóval való dokumentálása, a környék több barlangjának helyzeti meghatározása, morfológiai megfigyelések. A tábor ideje 9 nap volt, összes látzáma /létszám x nap/: 94 fő, ebből 76 tag, 18 vendég.

A terület átfogó és alaposabb vizsgálatának folytatása ajánlatos lenne, ezért jövő évi táborunkat is ide tervezzük.

Hasznos volna továbbá a terület vizeinek elemzését is elvégezni, elsősorban a Lator és a Pénz-patak összehasonlítását. Amennyiben az adminisztrációs akadályok elhárulnak, fontos volna a vízmű barlangjának megbontása is, egy esetleges hosszabb barlangszakaszba való bejutás érdekében. Ezt egy vízfestési kísérlet előzhetné meg, amelytől jelentős adatok birtokába juthatnánk. Amennyiben erre mód kínálkozik, a kísérlet elvégzésére csoportunk vállalkozni fog.

Lator-vizfő és környékének kutatása

Mint már említettük csoportunk az 1977-es évben a feljebb megjelölt helyen végzett kutatásokat. A kutatás célja a terület pontos megismerése terepbejárásokkal, az itt lévő barlangok felkeresése, a környék kőzeteinek és vizeinek vizsgálata, valamint, ha arra alkalmas hely kínálkozik, a barlang bontásos feltárása, valamint az említett területen a növény- és állatvilág vizsgálata.

Barlangok

A Lator-forrástól D-re, a kőzet /riolit/ jellege miatt nem találtunk barlangot. Azonban az É-ra eső mészkőterületeket vizsgálva sem kaptuk a várt eredményt. A több kisebb üreget leszámítva, a környéken jelenleg érdemlegesebb barlangról nem tudunk. A jelenséget vizsgálva a következőket állapítottuk meg:

1. A mészkőterületek nem elég nagyok, nem elég összefüggőek
2. Az itt található mészkő nem karstosodik elég jól

3. A hegyoldalak nagyon meredek, így a víz a felszínen a völgybe folyik.

Az itt említett indoklások jelenleg még csak megfigyelések, bizonyításra és több helyen kiegészítésre szorulnak. Különösen vitathatók a Szeles-barlang és környékével kapcsolatban.

Az eddig talált üregek

Lator-vizmü-barlangja /Lator I. sz. barlang/

Jelenleg kb. 24 m hosszú, szűk kanyarodó folyosó. Erről térképpel rendelkezünk, amely azonban nem a csoport munkája, hanem egy régebbi felmérés. Végpontja a bejáratától kb. 1 m-rel van feljebb. Átlagos magassága 0,6 m, szélessége 0,8 m. 1970 körül egy csoport foglalkozott vele, ők tárták fel a jelenlegi méretéig.

Lépcsős-barlang

Nevét önkényesen ideiglenes jelleggel adományoztuk, jellegére utalva /az eredeti nevének felkutatásáig/.

A Nagyborsós-tető Ny-i oldalán, a szálerdőben található kb. 380 m tszf. magasságban, 3-as szadával. /A magassági adat barometrikus magasságmérő alapján./ Legnagyobb mélysége 16 m, járatainak összhossza pedig 40-45 m. Kitöltése agyagos kötőrmelék. A barlangról térkép nem, csak vázlat készült. A pontos térkép elkészítése a következő tábor feladata lesz.

Nagy-kői-kőfűlkék

A Határ-réttől Bekény felé tartó uton, az új mellett található a helyi elnevezés szerint Nagy-kőnek nevezett szikla. Benne több kisebb üreg található, amelyek azonban csekély méretük miatt nem érdemelnek említést.

Lélek-lyuk

Lator-vízfőn, a vizmühöz vezető út mellett található üreg. Azonban - helyi állításokkal ellentétben - mesterséges, sziklába vájt pince.

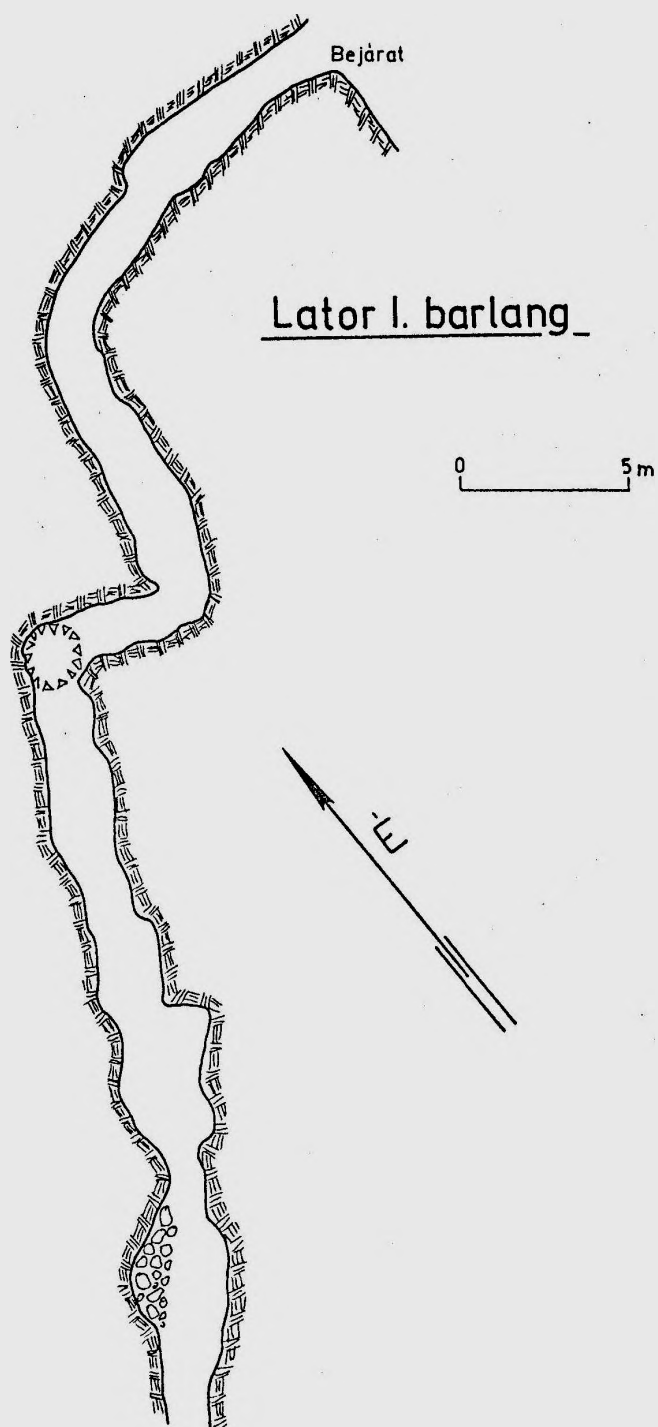
Szeles-barlang

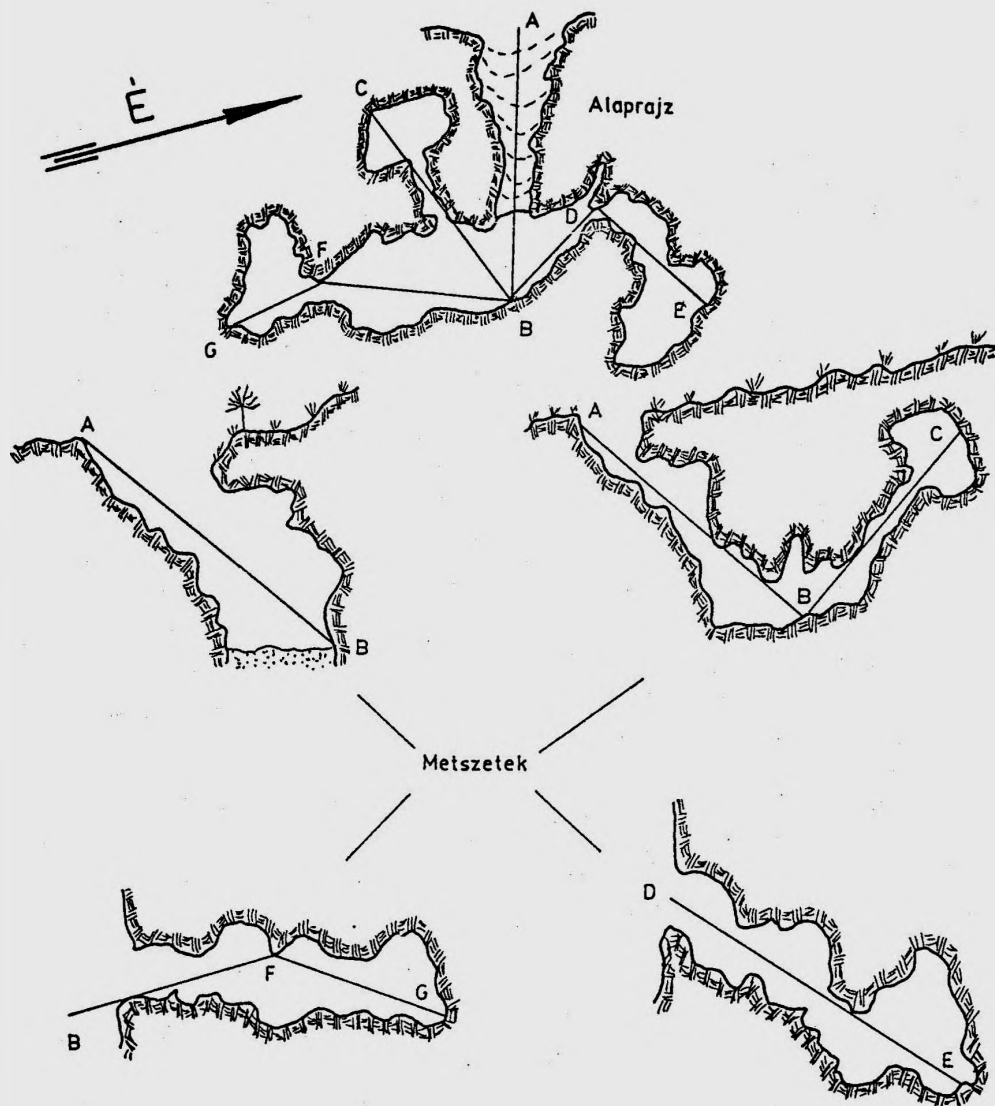
1977-es táborunk munkaterülete. A Határ-réti őrháztól Bekény felé tartó út mellett, az őrháztól kb. 800 m-re található. Bejáratának környékén, a hegyoldalban valamikor - minden bizonnyal - kőfejtő működött.

Nevét valószínűleg jellegéből kapta, mivel már az üreghez közeledve is erős légmozgás érzékelhető. Az eredeti üreg méretei roppant osekélyek. Bejárata 1,2 m magas, 0,4 m széles és 1,0 m mély. Bevilágítva elkanyarodó járatot lehet sejteni, amit az élénk, hideg huzat is igazol. Az itt leírtakból következik, hogy a hegy belseje valamilyen összefüggő járatrendszerrel rejt, ami azonban nem biztos, hogy ember számára is járható. Környezete triász kora mészkő, 20°-os dőléssel. Csoportunk megpróbálkozott a kibontással.

A bejáratnál repedéstől kb. 1,5 m-el távolabb kezdtük el a bontást, vagyis jelen esetben a törmelék kitermelését, miközben megnyílt egy gyermekfej nagyságu, kb. 0,8 m mély üreg. Ezután a megnyílt üreg irányába haladtunk és termeltük vödörszámra a kitöltést alkotó barna erdei földet és a mállékony, vassal szennyeződött mészkőtörmelékkel és a vele keveredett vörös agyagot. A továbbiakban még két terjedelmes méretű követ kellett eltávolítani, hogy az üregből az általunk besodort törmelék eltávolításához hozzáférjünk. A várt eredmény nem született meg, mivel a kis üreg nem vezetett sehova, csak a törmelék fellazulása okozta.

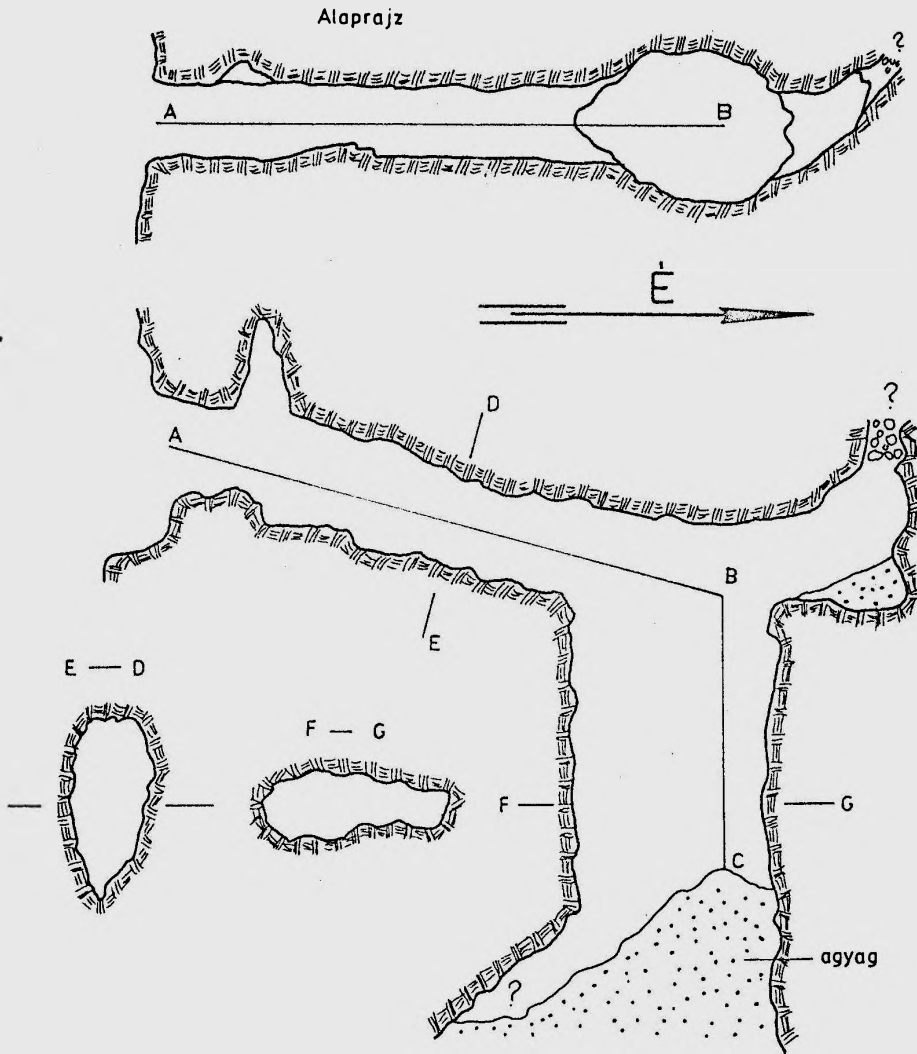
A kitermelt anyag mennyisége miatt azonban eljutottunk oda, hogy az üreg oldalai jelenleg szálkőben állnak, mélysége pedig 2,5 m. Bontása a továbbiakban reményteljesnek

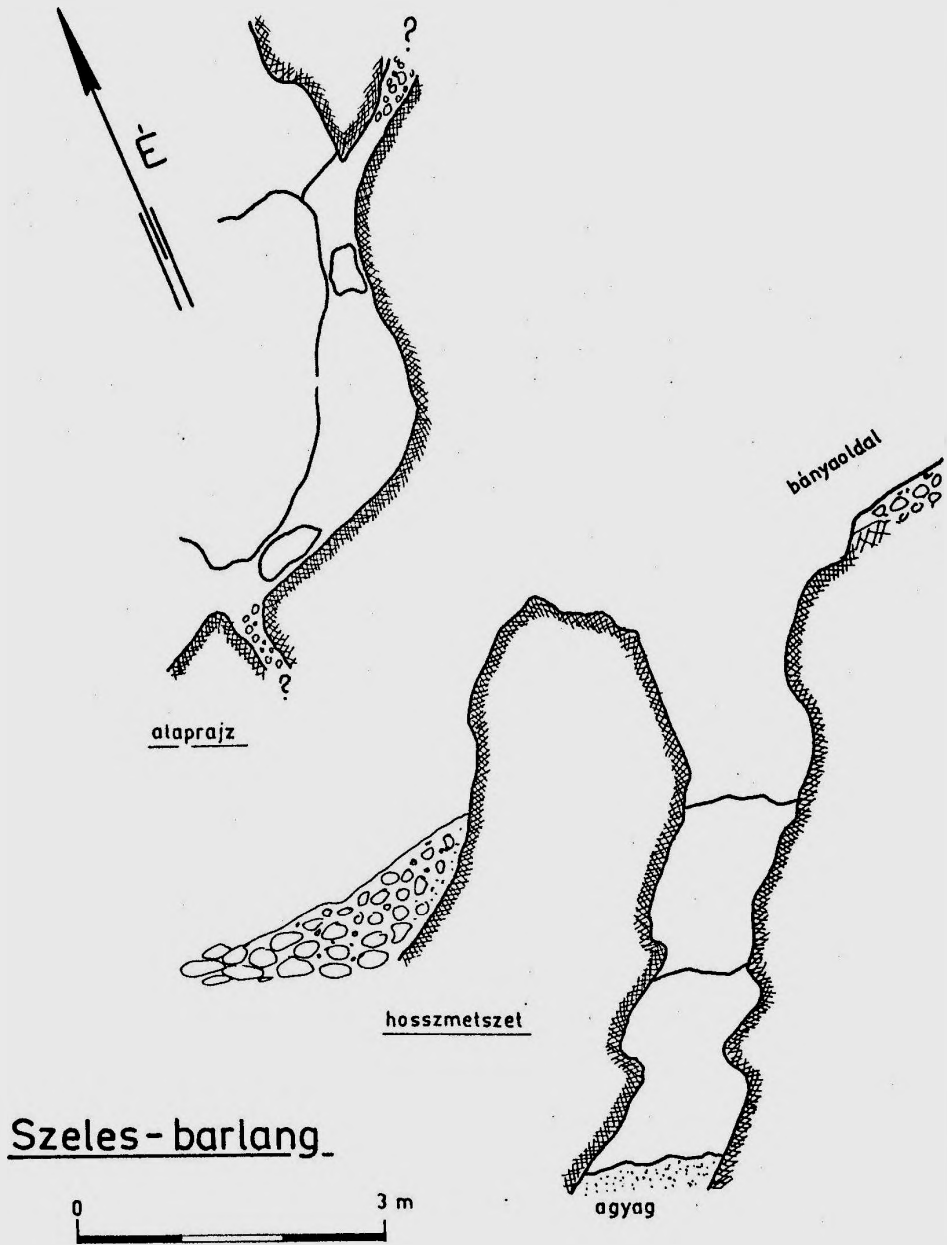
Zsendice - barlang
(Lépcsős - barlang)

0 5 m

Szinlő - barlang

0 5 m

látatik, ezért folytatni kívánjuk. Az erős huzat jelenlegi is észlelhető, s ez a továbbiakban kijelöli az irányt.

A munka vödrözést igényel, ami eleve korlátozza a munkatempót. A további munka elkezdése előtt azonban oélszerűnek látszik a barlang szájánál ácsolat-tetővel való védelem, amely a hegyoldalról lezuduló törmeléket fogja vissza. Az eredeti jelentésben megtalálható még Csöngé Ferenc összefoglalása a Lator-forrás növény- és állatvilágáról.

Gyarmati Gábor